

УДК 378.147: 373.3

Юлія СОКОЛОВА

аспірант кафедри педагогіки і методики
технологічної та професійної освіти
ДВНЗ «Донбаського державного педагогічного університету»,
м. Слов'янськ, Україна
e-mail:katasonova20111991@gmail.com

СТРУКТУРУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Технології дистанційного навчання висувають підвищені вимоги до професійно-значущих якостей особистості вчителя початкової школи та готовності до самовдосконалення. У статті автор дає визначення дефініції «готовність», аналізуючи наукову психолого-педагогічну літературу. Оскільки структура готовності вирізняється складністю та багатоаспектністю, наведено стислий огляд основних компонентів готовності у наукових виданнях. Спираючись на останні, автор виокремлює три компоненти готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування засобів дистанційного навчання: мотиваційний, когнітивний, операційний. Забезпечення розвитку кожного з означених компонентів створює внутрішні ознаки сформованої професійної готовності майбутнього педагога початкової школи до ефективного впровадження засобів дистанційного навчання.

Ключові слова: дистанційне навчання; готовність; компоненти готовності; готовність майбутніх учителів початкових класів до застосування засобів дистанційного навчання.

Дистанційна форма навчання та її засоби є важливими чинниками реформування вищої освіти України. Необхідність перебудови освітнього процесу у вищій школі призвели до впровадження нових освітніх стандартів вищої професійної освіти, які характеризуються підвищеною увагою до самостійної роботи студентів, перепідготовки фахівців і опанування додаткової спеціалізації. В свою чергу, це вимагає від викладачів розробки відповідних навчально-методичних матеріалів, які б спонукали студентів до самостійного здобуття знань.

Такі тенденції неминуче призводять до появи освітніх курсів, орієнтованих на вільний пошук навчальних матеріалів у світовому інформаційному просторі, що виховує вміння аналізувати, порівнювати, нестандартно та творчо мислити. В умовах інформатизації в навчальних закладах створюються необхідні передумови до виховання в студентів потреби в самостійній пізнавальній діяльності, застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій в освітніх цілях і у майбутній професійній діяльності.

Згідно з Законом України «Про освіту» [7], перебудова системи освіти нового покоління розпочинається з реформи початкової ланки освіти, що потребує висунення нових вимог до майбутнього вчителя початкової школи під час підготовки висококваліфікованих компетентних учителів у педагогічному вищому навчальному закладі, а

саме необхідність формування їхньої готовності до розроблення нових видів, форм, методів та інструментів навчання, зокрема засобів дистанційного навчання та активного застосування в своїй професійній діяльності інформаційно-комунікаційних технологій навчання.

Тож актуальність формування готовності майбутнього вчителя початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання незалежна, оскільки реформа сучасної української школи вимагає підготовки вчителя, який вільно володіє інформаційними технологіями, має сформовану інформаційно-цифрову компетентність, як ключову серед комплексу компетентностей, властивих вчителю Нової української школи.

Слід зазначити, що психологічний феномен готовності став предметом досліджень багатьох науковців (М. Дьяченко, Л. Кандибович, В. Крутецкий, В. Моляко, Р. Немов, Д. Узнадзе та ін.). Проблеми готовності до педагогічної діяльності розглядалися С. Акимовим, А. Деркачем, І. Дичківською, К. Дурай-Новаковою, В. Сластьоніним та ін. Готовністю до роботи в початковій школі займалися такі науковці як: О. Івлєв, Я. Коломинський, О. Муковіз, Е. Панько, О. Хомич, І. Шапошнікова та ін.

Сучасна наукова література містить певні напрацювання про склад, критерії, функціональні можливості готовності особистості до певного виду діяльності як психічного феномена і як мети

її становлення. Готовність особистості до виконання соціальних функцій в суспільстві визначається сукупністю груп якостей або аспектів особистості: змістовно-процесуального, морального, мотиваційно-цільового, орієнтовно-професійного.

За останні роки проведено багато досліджень з проблем формування готовності та її компонентів. Слід зазначити, що в психологічній і педагогічній науці немає єдиного підходу щодо розгляду феномена «готовність», його структурування, кількості компонентів, їх назви та характеристики.

Отже, завданнями даної статті є аналіз психологічної та науково-педагогічної літератури й визначення загальної дефініції «готовності майбутніх вчителів до використання засобів дистанційного навчання», виокремлення її специфічних компонентів з метою подальшого дослідження, в якому ми зможемо виділити ознаки сформованості психолого-педагогічної готовності майбутніх вчителів початкових класів до використання засобів дистанційного навчання у професійній діяльності.

Перш ніж визначити компоненти готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання, вважаємо за доцільне розкрити загальне поняття «готовність».

Ознайомлення з науковими дослідженнями вчених засвідчує досить глибоке наукове осмислення феномена готовності, проте дозволяє відзначити відсутність єдиного підходу до його розуміння. Так, укладачі «Психологічного словника» поняття «готовність» трактують у трьох аспектах, як: 1) озброєність знаннями, вміннями, навичками; 2) готовність до екстреної реалізації наявної програми дій; 3) згоду, рішучість до будь-якої дії [12,58].

Дослідник Д. Узнадзе визначає готовність, як «установку особистості до здійснення певної діяльності, спрямованої на задоволення актуальної потреби», акцентуючи мотиваційну складову цієї діяльності [14, 72].

На думку В. Крутецького, готовність до навчання – це синтез властивостей особистості та її цілеспрямоване вираження [8,107].

Р. Немов виділяє три складові «готовності до навчання» у школі:

1. Особистісно-мотиваційна готовність. Вона виявляється у потребі в знаннях, вміннях, самовдосконаленні, досягненні навчальних успіхів, у взаємодії з суспільством, працездатності, адекватної самооцінки і оптимального рівня домагань.

2. Інтелектуально-пізнавальна готовність – розвиток під час навчання основних психічних процесів сприйняття, уваги, уваги, пам'яті, мислен-

ня та мови за параметрами довільності, опосередкованості.

3. Практична готовність – розвиненість практичної діяльності учня з матеріальними предметами, включаючи засоби навчання [11, 343–344].

У своїх наукових дослідженнях В. Сластьонін визначає готовність до педагогічної діяльності як особливий психічний стан, який характеризується наявністю у суб'єкта структури певних дій і постійної спрямованості свідомості на їх виконання. Відповідно до позиції дослідника, професійно-педагогічна готовність – це складний синтез взаємопов'язаних структурних компонентів [13].

Виходячи із загальнонаукового тлумачення готовності до педагогічної діяльності, зокрема на визначення В. Сластьоніна, можемо надати власне розуміння *готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування засобів дистанційного навчання* – це сполучення мотивів учителя з практичними знаннями, вміннями та навичками, спрямованими на використання засобів дистанційного навчання у викладанні дисциплін початкової школи, на якому ґрунтуватиметься наше подальше дослідження.

Вивчення психологічних та науково-педагогічних праць показало, що вітчизняні та зарубіжні вчені виокремлюють у структурі готовності до педагогічної діяльності різні компоненти, оскільки ця структура вирізняється складністю та багатоаспектністю.

В. Сластьоніну структурі готовності виділяє психологічний (сформована спрямованість на педагогічну діяльність, установка на роботу в школі); науково-теоретичний (наявність необхідного обсягу педагогічних, психологічних, соціальних знань, необхідних для компетентної педагогічної діяльності); практичний (наявність сформованих на належному рівні професійних знань і умінь); психофізіологічний (наявність відповідних передумов для оволодіння педагогічною діяльністю, сформованість професійно значущих якостей); фізичний компонент (відповідність стану здоров'я та фізичного розвитку вимогам педагогічної діяльності та професійної працездатності) [13, 78].

В. Моляко [9] стверджує, що психологічна готовність включає в себе, з одного боку, запас професійних знань, умінь і навичок, з іншої, особистісні риси (педагогічні здібності, мислення, увага, моральний потенціал особистості тощо), які забезпечують успішне виконання професійних функцій. Структура психологічної готовності до педагогічної діяльності, на думку науковця, включає мотиваційний, орієнтаційний, пізнавально-оперативний, емоційно-вольовий, психофізіологічний, оцінюючий компоненти.

К. Дурай-Новакова [5] у структурі професійної готовності фахівця виділила п'ять компонентів: мотиваційний (професійно значущі потреби, інтереси і мотиви педагогічної діяльності); орієнтаційно-пізнавально-оціночний (знання й уявлення про зміст професії, способи вирішення професійно-педагогічних завдань); емоційно-вольовий (почуття відповідальності за результати педагогічної діяльності, самоконтроль, уміння керувати діями, з яких складається виконання професійних обов'язків); операційно-дієвий (актуалізація професійних знань, умінь, навичок і професійно значущих якостей особистості, адаптація до вимог і до умов педагогічної діяльності); установчоповедінковий (налаштування на сумлінну працю).

М. Дьяченко і Л. Кандибович у структурі професійної готовності вчителя також виокремлюють п'ять компонентів: мотиваційний (професійні установки, інтереси, прагнення займатися педагогічною роботою), орієнтаційний (ціннісно-професійні орієнтації, основою яких є професійна етика, професійно-педагогічні ідеали, погляди, принципи, переконання), операційний (професійна спрямованість уваги, уявлень, сприймання, пам'яті, педагогічне мислення, педагогічні здібності, знання, дії, операції й заходи, необхідні для успішного здійснення професійної діяльності), вольовий (почуття, вольові процеси, що забезпечують успішний перебіг і результативність діяльності педагога) і оцінний (передбачає самооцінку своєї професійної підготовленості та відповідність процесу розв'язання професійних завдань оптимальному педагогічному зразку). Їх сформованість має забезпечувати належний рівень готовності до вирішення професійно-педагогічних завдань [6].

Структурування професійної готовності вчителя К. Дурай-Новаковою, М. Дьяченко та Л. Кандибович вирізняється наявністю вольового компоненту, пов'язаного з відповідальністю вчителя за результати педагогічної діяльності, що особливо актуально в умовах віддаленого дистанційного навчання, форми й методи якого лише починають широко впроваджуватися в практичну діяльність вчителів початкової школи.

А. Деркач у дослідженні проблеми готовності до професійної діяльності, визначає готовність як цілісний прояв усіх сторін особистості, виділяючи пізнавальні, емоційні та мотиваційні компоненти [2].

Найбільш узагальнено та стисло розглянув структуру готовності І. Шалаєв. Він виокремив три її рівні: особистісний (мотиваційний, морально-психологічний), теоретичний й технологічний (операційно-діяльнісний) [15].

Слід звернути увагу на працю І. Дичківської, яка розглядає готовність до інноваційної педагогічної діяльності і диференціює мотиваційний (виражає усвідомлене ставлення педагога до інноваційних технологій та їх ролі у розв'язанні актуальних проблем педагогічної освіти), когнітивний (об'єднує сукупність знань педагога про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій, їх види та ознаки, а також комплекс умінь і навичок із застосування інноваційних педагогічних технологій у структурі власної професійної діяльності), креативний (реалізується в оригінальному розв'язанні педагогічних завдань, в імпровізації, експромті), рефлексивний (характеризує пізнання й аналіз педагогом явищ власної свідомості та діяльності) компоненти [4]. Особливої уваги, на нашу думку, заслуговує креативний компонент готовності до інноваційної педагогічної діяльності, що набуває актуальності в умовах дистанційного навчання

С. Акимов, вивчаючи готовність бакалаврів до науково-дослідницької діяльності, визначає її як системну особистісну характеристику, що включає наступні компоненти: мотиваційний (пізнавальний інтерес, мотив досягнень у дослідницькій діяльності), науково-теоретичний (формування тезауруса дослідницької діяльності), практичний (формування дослідницьких умінь), психологічний (формування ставлення до науково-дослідницької діяльності; творчих якостей особистості студента) [1, 78].

Підводячи підсумки огляду структури готовності до педагогічної діяльності, відзначимо стабільну наявність мотиваційного, когнітивного та діяльнісного (операційного) компонентів, до яких додаються вольовий (К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко та Л. Кандибович), психофізіологічний та оцінюючий (В. Моляко), креативний та рефлексивний (І. Дичківська).

Узагальнений огляд тлумачення дефініції готовності до різних видів педагогічної діяльності та її структурних компонентів наведений у таблиці 1.

Тож, структуруючи готовність майбутніх учителів початкових класів до застосування засобів дистанційного навчання, будемо спиратися на три ключові компоненти: мотиваційний, когнітивний та операційний. Це співпадає з думкою О. Муковоза [10, 103], який досліджує різні аспекти впровадження дистанційного навчання у підготовку вчителів початкової школи.

Зазначимо, що змістове наповнення структурних компонентів готовності майбутніх учителів початкових класів до застосування засобів дистанційного навчання впливає із специфіки

діяльності вчителя початкової школи, із особливостей роботи з інформаційно-комунікаційними технологіями, специфіки дистанційного навчання загалом і в початковій школі зокрема. Тому слід схарактеризувати контент цих компонентів:

- мотиваційний (пізнавальна мотивація як каталізатор процесу навчання, що сприяє пошуку нових ідей в опануванні теорією і технологією дистанційного навчання, оволодінню новими знаннями, вміннями й навичками);
- когнітивний (професійні психолого-педагогічні та методичні знання, що доповнені знаннями особливостей розроблення й застосування засобів дистанційного навчання);

- операційний (організація практичної навчально-пізнавальної діяльності школярів з використанням засобів дистанційного навчання)

Унаочнимо структуру готовності майбутніх вчителів початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання на рисунку (рис. 1).

Дані компоненти враховують специфіку сучасної системи освіти, особливості дистанційного навчання школярів та дозволяють забезпечити цілісність формування готовності до дистанційного навчання вчителів початкових класів.

Важливу роль у формуванні мотиваційного компоненту відіграє діапазон цілей, що варіюється від найближчих цілей (засвоєння певної теми

Таблиця 1 – Узагальнений огляд тлумачення дефініції готовності до різних видів педагогічної діяльності та її компонентів

Автор	Визначення дефініції «готовність»	Компоненти готовності
В. Сластьонін, [13]	Особливий психічний стан, який характеризується наявністю у суб'єкта структури певних дій і постійної спрямованості свідомості на їх виконання	1. Психологічний. 2. Науково-теоретичний. 3. Практичний. 4. Психофізіологічний. 5. Фізичний
К. Дурай-Новакова, [5, 78]	Складне структурне утворення, основою якого є позитивні установки, мотиви і усвідомлення цінності педагогічної праці. До складу готовності дослідниця включає комплекс професійно-педагогічних знань, навичок і умінь, а також певний досвід їх застосування на практиці	1. Мотиваційний 2. Орієнтаційно-пізнавально-оцінювальний. 3. Емоційно-вольовий. 4. Операційно-дієвий. 5. Установчо-поведінковий
І. Дичківська, [4; 3]	Особистісне утворення, яке опосередковує залежність між ефективністю діяльності педагога і його спрямованістю на вдосконалення свого професійного рівня	1. Мотиваційний. 2. Когнітивний. 3. Креативний. 4. Рефлексивний
М. Дьяченко і Л. Кандилович, [6, 335]	Психічний стан, що є виразом сукупності інтелектуальних, мотиваційних і вольових сторін психіки	1. Мотиваційний. 2. Орієнтаційний. 3. Операційний. 4. Вольовий. 5. Ціннісний
В. Моляко, [9]	Складне особистісне утворення, багаторівнева і багатопланова система якостей і властивостей особистості, які в своїй сукупності дозволяють певному суб'єкту ефективно виконувати конкретну діяльність	1. Мотиваційний. 2. Орієнтаційний. 3. Пізнавально-оперативний. 4. Емоційно-вольовий. 5. Психофізіологічний. 6. Оцінюючий
А. Деркач, [2]	Цілісне поєднання всіх сторін особистості – пізнавальної, емоційної, мотиваційної	1. Пізнавальний. 2. Емоційний. 3. Мотиваційний
І. Шалаєв, [15]	Істотна характеристика людини як особистості	1. Особистісний. 2. Теоретичний. 3. Технологічний
С. Акимов, [1, 78]	Системна особистісна характеристика	1. Мотиваційний. 2. Науково-теоретичний. 3. Практичний 4. Психологічний
О. Муковіз, [10, 103]	Функціонально-сміслові зв'язки між професійними установками, переконаннями і діяльністю, між інтелектуальним, емоційно-вольовим і психофізичним компонентами в структурі педагогічної професійності	1. Мотиваційний. 2. Когнітивний. 3. Операційний

навчальної програми) до віддалених (вміння виконувати професійну діяльність). У нашому випадку найближчі цілі – це виконання певних завдань, що виховують особисті якості; віддаленою метою, яка є значно вагомішою за найближчі цілі, буде – формування позитивного ставлення майбутнього вчителя початкової школи до системи дистанційного навчання. Усвідомлення вчителем найближчих та віддалених цілей свідчить про сформованість у нього мотиваційного компоненту готовності, що в свою чергу спонукає фахівця до самовдосконалення, самоосвіти й використання засобів дистанційного навчання у вирішенні професійних завдань.

Мотиваційний компонент пов'язаний з сукупністю стійких мотивів та цілей, що направляють діяльність студента на потребу в оновленні і вдосконаленні своєї компетентності в області дистанційної освіти. Даний компонент проявляється в позитивному ставленні до професії, пізнавальній самостійності, а також передбачає інтерес і потреби в організації та управлінні дистанційним навчанням. У процесі навчання здійснюється багатогранний розвиток майбутнього вчителя початкової школи. В першу чергу, це розвиток потребно-мотиваційної області за рахунок усвідомлення професійної необхідності володіти сучасними інформаційно-комунікаційними засобами.

Когнітивний компонент готовності до застосування засобів дистанційного навчання має на увазі сукупність знань педагога про суть і специфіку дистанційних технологій, їх види та можливості, а також комплекс умінь і навичок впроваджувати останні, як допоміжні засоби у педагогіч-

ний процес. Даний компонент формується у процесі пізнавальної діяльності, характеризується обсягом, шириною, глибиною та системністю знань, а також стилем мислення та сформованістю умінь і навичок педагога.

Реалізація когнітивного компонента особистісної готовності педагога до застосування засобів дистанційного навчання у професійній діяльності означає для нього необхідність професійно самовизначитись, тобто усвідомити норми, модель своєї професії і відповідно оцінити свої можливості, знання та уміння у роботі з інформаційно-комунікаційними технологіями.

Операційний компонент готовності вчителя початкових класів являє собою комплекс умінь створювати й застосовувати засоби дистанційного навчання у початковій школі, оцінювати навчальні досягнення учнів, поєднуючи різні форми та види оцінок і враховуючи особистісні, вікові та фізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку. Процес формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання вважатиметься ефективним за умов забезпечення операційного компоненту шляхом поетапного формування умінь майбутніх учителів володіти інформаційно-комунікаційними технологіями.

Усі три компоненти готовності до педагогічної діяльності пов'язані між собою, зміни в одному з них впливають на зміни в іншому. Реалізація і поєднання означених компонентів створює внутрішні ознаки сформованої професійної готовності педагога.

Мотиваційний компонент	Когнітивний компонент	Операційний компонент
<ul style="list-style-type: none"> • стійкі мотиви та цілі, спрямовані на потребу в оновленні і вдосконаленні компетентності в області дистанційної освіти; • позитивне ставлення до професії; • пізнавальна самостійність; • інтерес і потреби в організації та управлінні дистанційним навчанням. 	<ul style="list-style-type: none"> • знання про суть і специфіку дистанційних технологій, їх види та можливості; • комплекс умінь і навичок впроваджувати дистанційні технології, як допоміжні засоби у педагогічний процес; • оцінка своїх можливостей, знань та умінь у роботі з інформаційно-комунікаційними технологіями. 	<ul style="list-style-type: none"> • комплекс умінь оцінювати навчальні досягнення учнів з урахуванням вікових та фізіологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку; • уміння майбутніх учителів володіти інформаційно-комунікаційними технологіями.

Рисунок 1 – Структура готовності майбутніх вчителів початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання

З огляду психологічної та науково-педагогічної літератури можна зробити висновок, що різні визначення готовності діяльності не є суперечливими, а радше взаємодоповнюючими. Те ж саме можна сказати й про диференціацію компонентів готовності, які кожен автор трактує по своєму. Усе це ще раз доводить складність і багатогранність феномена готовності.

Розвиток і застосування дистанційних технологій навчання істотно змінює професійно-педагогічну діяльність вчителя початкових класів і вимагає від нього готовності до ефективного ви-

користання інформаційно-комунікаційних технологій з метою організації дистанційного навчання. Для дистанційного навчання в системі підготовки майбутніх вчителів початкової школи існує своя варіація специфічних компонентів готовності: мотиваційний, когнітивний та операційний.

Професійно-педагогічна діяльність вчителя початкової школи, що використовує засоби дистанційного навчання, представляється нам складною сукупністю спеціальних умінь і навичок в області сучасних комп'ютерних технологій.

Список використаних джерел

1. Акимов С. С. Готовность бакалавров технологического образования к научно-исследовательской деятельности. Информационные технологии в образовании : VIII открытая научно-практическая конференция студентов и аспирантов. М.: Издательство СПбГУИТМО, 2005. 85 с.
2. Деркач А. А. Акмеология: пути достижения вершин профессионализма. М. : РАУ, 1993. 32 с.
3. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики: навч. посіб. Рівне: Зелент., 2001. с. 44
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. К.: Академвидав, 2004. с. 122-127.
5. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности. Доктор наук. М. 1983. с. 198-215.
6. Дьяченко М. И., Кандыбович Л. А. Психологическая проблема готовности к деятельности. Минск: БГУ, 1976. с. 172-181.
7. Закон України про освіту від 05.09.2017 року № 2145-19 [Електронний ресурс]. Режим доступу : URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
8. Крутецкий В. А. Психология обучения и воспитания школьников : книга для учителей и классных руководителей. Москва : Просвещение, 1976. 303 с.
9. Моляко В. О. Психологічна готовність до творчої праці. Київ : Знання, 1989. 50 с.
10. Муковіз О. П. Теоретичні та методичні засади дистанційного навчання у системі неперервної освіти вчителів початкової школи [Текст] : автореф. дис... док. пед. наук: 13.00.04. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини (м. Умань). Умань, 2017. 42 с.
11. Немов Р. С. Книга 2 : Психология образования : Психология : учебник для студентов высших педагогических учебных заведений : в 3 книгах. Москва : Владос, 2005. 606 с.
12. Психологический словарь / под ред. В. В. Давыдова, А. В. Запорожца, Б. Ф. Ломова и др. М.: Педагогика, 1983. 448 с.
13. Сластенин В. А., Исаев И. Ф., Шиянов Е. Н. Педагогика: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. завед. М.: Изд. центр «Академия», 2002. 576 с.
14. Узнадзе Д. Н. Психологические исследования. М. : Наука, 1966. 450 с.
15. Шалаев В. М. Диференційний підхід до удосконалення професійної готовності курсантів ВНЗ МВС України на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки. Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту. № 21. 2002. с. 74-82

References

1. Akimov, S. S. (2005). Gotovnost bakalavrov tehnologicheskogo obrazovaniya k nauchno-issledovatel'skoy deyatel'nosti [Readiness of bachelors of technological education for research activities]. Moscow: Informatsionnyie tehnologii v obrazovanii : VIII otkryitaya nauchno-prakticheskaya konferentsiya studentov i aspirantov. Izdatel'stvo SPbGUITMO [in Russian].
2. Derkach, A. A. (1993). Akmeologiya: puti dostizheniya vershin professionalizma [Acmeology: the way to achieve the peaks of professionalism]. Moskva: RAU [in Russian].
3. Dychkivs'ka, I. M. (2001). Osnovy pedahohichnoyi innovatyky [Fundamentals of pedagogical innovation]. Rivne: Zelent [in Ukrainian].
4. Dychkivs'ka, I. M. (2004). Innovatsiyni pedahohichni tekhnolohiyi [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
5. Duray-Novakova, K. M. (1983). Formirovanie professionalnoy gotovnosti studentov k pedagogicheskoy deyatel'nosti. Doktor nauk [Formation of professional readiness of students for pedagogical activity. Ph.D]. Moscow [in Russian].
6. Dyachenko, M. I., & Kandybovich, L. A. (1976). Psihologicheskaya problema gotovnosti k deyatel'nosti [The psychological problem of readiness for action]. Minsk: BGU [in Russian].
7. Zakon Ukrainy pro osvitu vid 05.09.2017 roku No 2145-19 [Law of Ukraine on education from 05.09.2017 No 05.09.2017]. Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
8. Krutetskiy, V. A. (1976). Psihologiya obucheniya i vospitaniya shkolnikov [Psychology of education and upbringing of school children]. Moscow : Prosveschenie [in Russian].
9. Molyako, V. O. (1989). Psykholohichna hotovnist' do tvorchoyi pratsi [Psychological Preparedness for Creativity] Kyiv: Znannya [in Ukrainian].
10. Mukoviz, O. P. (2017). Teoretychni ta metodychni zasady dystantsiynoho navchannya u systemi neperervnoyi osvity vchyteliv pochatkovoyi shkoly [Theoretical and methodological principles of distance learning in the system of continuous education of primary school teachers]. Uman: Umans'kyu derzhavnyu pedahohichnyu universytet imeni Pavla Tychyyny [in Ukrainian].

11. Nemov, R. S. (2005) *Kniga 2 : Psihologiya obrazovaniya : Psihologiya* [Psychology of Education: Psychology]. Moskva: Vldos [in Russian].
12. Davyidov, V. V., Zaporozhets, A. V., & Lomov B. F. (1983) *Psihologicheskiy slovar* [Psychological dictionary]. Moskva: Pedagogika [in Russian].
13. Slastenin, V. A., Isaev I F., & Shiyanov E. N (2002). *Pedagogika* [Pedagogy]. Moscow: Akademiya [in Russian].
14. Uznadze, D. N. (1966) *Psihologicheskie issledovaniya* [Psychological research]. Moscow: Nauka [in Russian].
15. Shalayev, V. M. (2002). *Dyferentsiynyy pidkhdid do udoskonalennya profesynoyi hotovnosti kursantiv VNZ MVS Ukrayiny na zanyattyakh zi spetsial'noyi fizychnoyi pidhotovky* [Differential approach to improving the professional readiness of high school students of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on special physical training sessions]. [in Ukrainian].

Соколова Ю. И. Структурирование готовности будущих учителей начальной школы к применению средств дистанционного обучения

Технологии дистанционного обучения предъявляют повышенные требования к профессионально-значимым качествам личности учителя начальной школы и готовности к самосовершенствованию. В статье автор дает определение дефиниции «готовность», учитывая как психологическую, так и научно-педагогическую литературу. Поскольку структура готовности отличается сложностью и многоаспектностью, приведен краткий обзор основных компонентов готовности в научных изданиях. Опираясь на последние автор выделяет три специфических компонента, характерные для дистанционного обучения в системе подготовки учителей начальных классов: мотивационный, когнитивный, процессуальный. Реализация и сочетание указанных компонентов создает внутренние признаки сложившейся профессиональной готовности педагога.

Ключевые слова: дистанционное обучение; дефиниции; готовность; компоненты готовности; специфические компоненты; мотивационный компонент; когнитивный компонент; операционный компонент.

Sokolova Yu. The structure of future Primary school teachers readiness to use the methods of distance learning

The distance form of studying and its methods are the main factors of reforming the higher education in common. The necessity of the learning process reconstruction in the higher education leads to the new standards of the higher professional education, that can be characterized by the increased attention to the independent students work and retraining of the specialists. In its own, this requires some appropriate studying and methodical materials, that would motivate students to get knowledge independently.

In the last years, a lot of researches on the problems of forming the readiness and its components were held. It's worth to be mentioned, that in the psychological and pedagogical science, there is no single approach to the phenomenon called «readiness», the number of components, its name and specificity.

Modern scientific literature includes some knowledge about the composition, criteria, functional abilities of readiness of the personality to do some activities, like a psychological phenomenon. The readiness of personality to do some social functions in the society means the totality of groups of qualities or the aspects of personality: moral, motivational, professional.

Looking through the psychological and pedagogical literature, it's possible to make a conclusion, that different definitions of readiness are mutually reinforcing. The same can be said about the differentiation of components, that every author interprets individually. Everything mentioned above, once again prove the complexity and diversity of the readiness phenomenon. The development of distance technologies of studying dramatically changes the pedagogical activity of the Primary school teacher and requires preparation to effective using of information and communication technologies, in order to organize the distance studying. For distance studying in the system of preparation of the future Primary school teachers there is an unique variation of the specific components of readiness, called motivational, cognitive and operational.

Key words: distance learning; definitions; readiness; components of readiness; specific components components; motivational component; cognitive component; operational component.

Стаття надійшла до редколегії 11.02.2018